

Verksamhetsberättelse för Lau Hembygdsförening 2009-03-15 –2010-03-21

Styrelsen för Lau Hembygdsförening avger härmed följande berättelse för verksamheten:

1.

Årsmöte hölls den 15 mars 2009 i Lau bygdegård och inleddes med årsmötesförhandlingarna, som leddes av ordf och sekr.

Till justeringsmän valdes Ingrid Larsson Hemmor och Göran Lindén Hemmor.

Det gångna årets verksamhet presenterades. Revisionsberättelsen lästes upp och godkändes. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för verksamhetsåret.

Följande styrelse valdes på 2 år: Stefan Haase Bjärges ordf, Birgitta Olsson Sunnkörke sekr, samt Lotta Hanell Mattsarve suppleant.

Följande ledamöter kvarstod 1 år: Robert Karlsson Smiss vice ordf, Anna Jutehammar Bjärges Kassör, Ulla-Britt Lindén Hemmor ledamot, samt Börje Skogström Bjärges suppleant.

Revisorer: Rolf Ebbesson Botvide och Katarina Björn Botvide omvaldes för 1 år.

Revisorssuppleanter: Maj Lindström Sunnkörke och Yvonne Melin Sunnkörke.

Valberedning: Eddie Olsson Sunnkörke sammankallande, Karo Dotes Gannor och Elsie Pettersson Kauparve omvaldes för 1 år.

Till kaffekommitté utsågs Yvonne och Sven Melin och Anne-Marie Olsson-Storm och Göran Storm.

Årsmötet beslutade att årsavgiften skall vara 50 kr för enskild och 100 kr per familj.

Aktiviteter under det kommande året presenterades.

Efter förhandlingarna underhöll ett rockband med elever från Mattisskolan under ledning av musikläraren Kjell "Hubert" Pettersson. Dessa ungdomar, som har särskilda behov, framförde ett varierat program under koncentration och med stort allvar, det märktes att det här var en viktig stund för dem. Publiken gav dem kraftiga applåder för deras fantastiska konsert.

Därefter dracks kaffe med gemytlig samvaro. Årets föredrag handlade om Lau sockens tidiga historia, där arkeologerna Gunilla Wickman-Nydolf och Per Widerström från Gotlands Museum (Fornsalen) berättade om utgrävningar och visade upp kartor och fynd. Lau har en mycket rik historia från stenålder och framåt och det finns ett stort arkeologiskt material. Det var spännande att höra om och föredragshållarna fick varma applåder. Som vanligt avslutades dagen med lotterier och tillhörande dignande vinstbord.

2.

Sammanträden: Styrelsen har haft 7 protokollförda sammanträden under året. Men vi har pratat om allt möjligt vid de arbetsdagar/kvällar föreningen hållit, samt vid övriga träffar och möten.

3.

Medlemmar: Lau Hembygdsförening har 196 medlemmar. Men det skulle vara roligt om ännu fler ville komma med i gemenskapen! Du som läser det här och ännu inte är medlem: bli medlem och värva dina grannar och vänner! Vi vet att alla inte hinner arbeta inom föreningen, men med ett medlemskap stöttar du föreningen moraliskt.

4.

Kluckartäppu har som vanligt hållits i gott skick. Täppu fagades av föreningsmedlemmar, det är viktigt att det sker tidigt, för växtligheten kommer upp fortare här än på andra ställen. . Gräsmattan har klippts kontinuerligt under växtsäsongen av Yvonne och Börje Skogström. Bandtunen längs norra sidan börjar bli dålig och vi hoppas att få den omsatt 2010 av arbetslaget. På grund av den snörika vintern har inga träd klappats.

Hemlighuset har som vanligt skötts av Lotta och Robert, något som är av nöden när nöden blir stor på en så intensiv besöksplats som Lau kyrka. Vår fina informationstavla har många läsare året runt! Ny engelsk och tysk informationstext, som ramats in av Börje, har satts på baksidan. På skyltstället sitter en liten tavla där föreningen sätter upp info om arbetskvällar och andra arrangemang.

Kvällen före midsommarafton kläddes midsommarstången av många föreningsmedlemmar med gäster. Det är en gemytlig arbetsfest som många ser fram emot att delta i. Eddie Olsson och Göran Lindén hade huggit en massa björkar en dag i förväg. Folk hade tagit med sig mängder med blommor och av dessa och finklippta björkkvistar band man vackra kransar. Det är en stor krans som träs vågrätt runt stången och på den hängs 6 små lodräta kransar. Aldrig hade stången blivit vackrare! Det säger vi varje år! Själva resningen är alltid en smula äventyrlig, men den gick lyckligt också detta år. Midsommarstången stod kvar ända fram till hösten och har uppskattas mycket av sockenbor och besökare, mycket just pga sin ovanliga utformning.

Midsommarfesten firades i som vanligt vackert väder mellan kl 13 och 15 med drygt 600 sockenbor och gäster närvarande, nytt deltagarrekord i år igen. Rolf Lindström hade ordnat den nödvändiga högtalarutrustningen. Firandet går till på samma sätt varje år och börjar med att Stefan hälsar välkomna. Ulla-Britt och Lotta leder lekarna runt midsommarstången till Katarina Björns musik och efteråt följer den efterlängttade glassutdelningen till alla barnen. När-Lau folkdanslag under ledning av Ulla Söderström har sedvanlig dansuppvisning till musik av Elisabeth Franzén och Karin Olsson och Jonas Söderström. Björn och Katarina Björn spelar alltid svängig musik på silverbasharpa. Ett nyare uppskattat inslag är ungdomarna Oscar Mangard och Sara Karlsson som spelar vackert på flöjter. Som avslutning spelar Stig Larsson, Göran Jonsson, Katarina Björn och Gunnar Mannervik, samt de trogna utsoknes gästerna Allan Nilsson, Harald Norrby och Osborne Nyström, i år förstärkta av Haralds son Johan Norrby, Johnny Olsson, Tommy Wahlgren och Karin Sutare. Det är ett mycket uppskattat musikframträdande! Gittan Olsson brygger alltid välsmakande dricka, som intas i skuggan av några askar under eftermiddagens program. Besökarna köper kaffe och bakverk av Lau café och Hantverk eller har med egen kaffekorg, som intas i gräset i Täppu.

Ett trevligt inslag var Sanna Larsson som klädd i gammaldags kläder körde sin häst spänd framför en gammal finvagn i originalskick. Alla som ville kunde få åka en tur med häst och vagn, något som var särskilt uppskattat av barnen.

Några minuter före 15.00 kimer Anne-Marie Olsson-Storm på kyrkklockan och alla som vill samlas i kyrkan för att sjunga sommarsalmer. Detta år höll Mikael Hakalax andakt, Åsa Nilsson spelade orgel och Lina och Emma Olsson och Lisa Närstrand sjöng vackert inför en fullsatt kyrka, cirka 500 deltagare. Mäktigheten i psalmsången när alla vågar ta i är något som man annars aldrig får uppleva.

Gunlög Pettersson hade i år tagit fram en tjockbarrig adventsgran. Ljusslingan lyste upp både granen och platsen ända till februari. Sedan släcktes granen, men den kunde inte tas bort för de väldiga mängderna med snö.

5.

Vid gravfältet Bandeläins Täppu har som brukligt slåtter genomförts. En rastplatsmöbel har varit utplacerad för besökarna att äta matsäck vid. Infoskylten med svensk, engelsk och tysk text har uppskattats, det kommer folk nästan året runt.

Lau Käldu fagades en vacker vårdag och slåtter och trimning genomfördes inför basaren på Laus Backar i mitten av juli. Det är viktigt att det ser snyggt ut när socknen får många besökare. Stefan har försökt att hålla gräsmattan välklippt under säsongen, men det var inte lätt en sådan regnig sommar när gräset växte kämpahögt på en vecka! Rastplatsmöbler har som vanligt placerats ut nere och uppe och kommunen har skött sopbehållaren, vilket fungerar bra. Källduset håller sig ännu vitt och vackert. Även här har den flerspråkiga infoskylten varit uppskattad. Lau Käldu är inte bara en plats där massor av folk hämtar vatten, det är också en mötesplats för en stunds samtal i samband med vattenhämtningen.

6.

Kulturstigen på Lausbackar har som vanligt haft många besökare, inte bara på sommaren, utan året runt bara det inte är snö. En del stigmarkerings-stolpar har kommit i olag genom hårdhänta djurs och barns framfart, men de skall rättas till. På skyltstället vid parkeringsplatsen skall en engelsk och tysk översättning av samma typ som vid Kluckartäppu sättas upp. Nya inplastade infoblad i en sorts ringpärmar på svenska, engelska och tyska skall ordnas till säsongen, vilka besökaren kan låna vid rundvandringen.

7.

Som vanligt har flera av sommarens arbetskvällar ägnats åt trimning och småröjning vid kulturstigen, men det stora jobbet från skyltstället längs Aurkväiar till tunens slut vid Gumbalde har Bernt och Ulla Kolmodin utfört. Stigen mellan Godugnen och Käldu växer fort igen, den behöver en översyn. Stefan och Börje har lagat några balklid. För närvarande finns möjligheter att söka bidrag från Länsstyrelsen för lagning av band- och stentunar i odlingslandskapet. Vi ansökte för andra året, denna gång till omsättning av tunen under backarna, som delvis börjat ramla ikull. Vi fick bidrag igen! I beslutet skrev man att kulturlandskapet och hägnadssystemet på Laus backar tillhör öns förnämligaste, varför bidrag till detta är högprioriterat. Det är bäst att passa på medan möjligheterna ännu finns kvar, så vi har ansökt om mera bidrag, i och med att mycket av stören och bandarna håller på att murkna av. Planen är att sätta om alla de äldre tunarna. Mera stör har vi köpt av Stig Andersson i Ardre, trolar har vi ännu gott om. Länsstyrelsen, eller rättare skrivet Jordbruksverket, har en mycket hög standardersättning och så länge vi har hjälp av Arbetslaget och egna trolar, går verksamheten med vinst.

Också detta år fick vi en vacker vårdag hjälp med finröjning av ett 10-tal studenter från Högsolan, som skulle ha ett praktiskt moment i en kurs om landskapsvård. De arbetade flitigt mellan ledet vid parkeringen och en bit ner i sluttningen.

8.

Det synnerligen värdefulla samarbetet mellan Socialförvaltningens arbetslag under Anders Petterssons ledning och Lau Hembygdsförening har således fortsatt. Detta år har de huvudsakligen ägnat sig åt att röja under backarna och satt om hela tunen från Godugnen till Vaktarar bortemot Vardbjärg. De har lovat att återkomma!

9.

Lau Hembygdsförening har sett till socknens milstenar med trimning runt dessa, så de tydligt framträder i all sin värdighet. I fjol började Vägverket att slå runt milstenarna, först bara en ynka meter runt om, men detta år gjorde de det bättre, så vi har inte behövt göra så mycket.

10.

Den sedvanliga bussutflykten anordnades den 11 juli med c:a 30 medlemmar närvarande. Detta år gick resan till norra Gotland. Först besökte vi Takstains, Gotlands mest sägenomspunna gård med två spännande ödehus att se närmare på. Takstains har i alla tider varit en av öns storgårdar, som oftast ägts av handelsmän med kalkhantering som främsta inkomstkälla. Under 1800-talets första hälft ägdes Takstains av Edvard Israel Grubb, som var en föregångsman inom lantbruk och bla var de förste som började med myrutdikningar, han arrenderade bla Roma kungsgård. Vi drack kaffe i salen i Grubbs hus.

Därefter styrdes kosan till Groddagården i Fleringe, vilken räddades undan förfall 1960 av sockenborna. Man hade satt nyckeln i dörren, så vi kunde gå runt själva. Detta år hade Grodde genomgått en grundlig uppräschning och vi kunde beundra de vackra rummen med den fantastiska utsikten. Här bodde under 1800-talet de berömda Groddakarlarna, vilka var skickliga spelmän och kompositörer. De drev också gästgiveri, så det var lätt att föreställa sig stämningen som rådde i huset på deras tid.

Vi hade bokat lunch på Kvännis restaurang i Fårösund och ringde dem från bussen för att säga att nu var vi på gång. Inget svar. Vi ringde flera gånger allt eftersom vi närmade oss, men inget svar. Vi började bli nervösa, hade de glömt bort oss? Men när vi kom fram var de tack och lov där, de hade bara haft telefonen avstängd medan de lagade maten. På 10 minuter hade alla fått sin mat!

Efter lunchen åkte vi till Bungemuseet, men inte för att se själva museet, utan för att se bakom fasaderna. Vi hade bokat särskild visning av intendentbostaden, det hus som Bungemuseets skapare Theodor Erlandsson byggde åt sig och som nu används som kontor och arbetsrum och som är ett museum i sig själv. Museets föreståndare Maj-Gun Blomberg visade och berättade på ett intresseväckande sätt. Vi såg också museets verkstad och virkesförråd. Anders Lundqvist berättade att man höll på att restaurera den märkliga bulladan från Biskops daterad

1621 och den låg nedmonterad och de olika bitarna lagades på olika arbetsplatser i och utanför verkstaden. Efter verkstadstitten kunde vi inte låta bli att se på hur de första delarna av ladan såg ut hopmonterade på plats, vilket resulterade i att vi tog en sväng genom museet.

När resan gick vidare söderut, åkte vi till den märkliga gården Klints i Othem, där vi drack otendag i den vildvuxna trädgården. Men här fanns på 1800-talet en av öns finaste trädgårdar anlagd i terrasser i sluttningen ner mot dalen och den kan man ännu ana. Gården har haft många märkliga ägare, ofta med anknytning till handel och kalkhantering, vilket avspeglar sig i den stora och underliga manbyggnaden. Idag är den obebodd och stängd, men Stefan visade sig ha en privat nyckel! Vi gick runt i de många rummen med målade väggar, färgstarka tapeter och massor av fina möbler. Men ingen bor här, bara det lite sorgmodiga spöket Klints-Misen, som ibland kan ses sittande och steka rovor i någon av spisarna. Men vi träffade inte på honom, det var inte hans tid på dygnet när vi var där. Vi åkte hem till Lau, mätta efter en hel dags många intryck.

11.

Sommarens arbete på Skarpholmen var nog det största arbete som hembygdsföreningen någonsin har gjort. Som vanligt gällde arbetet bryggan som blivit förstörd av högvatten och vinterstormar. Bryggbygg-gänget bla bestående av Robert Karlsson, Rolf Lindström, Bo Lindström, Lasse Ljunggren, Johan Ljunggren, Mats Hallgren, Matte Dahlström, Tomas Karlsson och Börje Skogström skulle gå grundligt till väga. Man fick låna en pråm från fd KA3 och den transporterades ner till Ljugarn. På pråmen fraktade man ut en grävmaskin, cementringar, grus, blandare mm. Botten vid bryggan grävdes ren och cementringar göts fast. Det var inte lätt iom att botten var så ojämn och ringarna måste formas efter bottenens utseende. Stora stål borrades fast i berget inne i ringarna och sedan fylldes de med betong.

Sedan byggde man en ny brygga med tvärgående broläggning. Ett riktigt proffsigt arbete, som gick utan missöden. Länsstyrelsen har varit mycket positiv och betalat alla faktiska utlägg vi haft. Nu har vi en brygga som förhoppningsvis skall hålla i många år. Vi får se i vår vad vinterns ostliga ovädersvindar och is har åstadkommit.

Jaktstugan är i fortsatt bra i skick, men södergaveln behöver målas liksom bodarna. Föreningsmedlemmar kan övernatta i jaktstugan efter den 15:e juli. Det finns tre sängplatser med utrustning och köket är utrustat med behövliga husgeråd. Bokning skall ske hos Ulla-Britt på Klippstugan på Ljugarn, som också talar om vad som gäller för övernattnig på Skarpholmen.

12.

Lau hembygdsförening har köpt fyren på Storholmen av Sjöfartsverket för 1 krona! Som bekant är ville de släcka och i många fall riva fyrar längs Sveriges kuster, däribland Storholms-Annike. Men de var också villiga att överlämna fyrar till lokala intressenter och vi anmälde vårt intresse så fort vi fick höra talas om saken. Efter ordentlig utredning hos Sjöfartsverket blev det klart och vi är nu fyrägare. Samtidigt bildades det en stödförening kallad Fyrtillsyn Gotland, som skall hjälpa de nya fyrägarna med drift och underhåll ifall de behöver det. För fyrarna skall hållas i gott skick och framförallt skall de lysa. Varje fyrägare har en representant i Fyrtillsynen, för oss är det Göran Storm. Robert har gått på fyrunderhållsutbildning.

Storholms-Annike är en liten fyr med en lanternin byggd på ett kummel och lampan drivs av solceller, så något större arbete med underhållet är det inte, men lite rostöversyn, målning och annat småfix krävdes ändå. Men vi hann inte ens planera dessa arbeten, förrän besättningen på Sjöfartsverkets båt Fyrbjörn kom ut på eget initiativ och reparerade upp Annike i toppskick! Och det kostade oss inte en krona! Lau hembygdsförening har verkligen haft flyt!

Foto: Magnus Rietz/Baltic Sea Watch

Den 15:e augusti ordnade vi en båtresa ut till Storholmen med flera båtar för att alla som ville skulle få se vår fyr. Robert organiserade resan, vilken lockade drygt 25 medlemmar. I bästa tänkbara väder klev man iland vid ladan. Robert berättade om Storholmen och hur den är delad i lotter. Därefter drack man kaffe och tre djärva personer badade. Sedan var det spännande att gå bort till Annike på andra sidan holmen och se hur hon såg ut. Robert hade nyckel och låste upp, så alla kunde klättra upp och se henne invändigt, vilket var mycket uppskattat.

13.

Vid Lau kyrka planeras för en minneslund invid gården till kastalen. Utanför kyrkogårdsmuren på norrsidan nära järngrindarna skall den ursprungliga tidigmedeltida brunnen till prästgården finnas. Den skall vara täckt med en huggen stenskiva. Sådana brunnar brukar vara mycket vackert gjorda. Dessutom kan de nere i botten innehålla en massa intressanta saker, som folk tappat under århundradena. Vi tänker leta efter denna brunn, hittar vi den får vi diskutera med antikvariska myndigheter om vi kan göra något spännande med den!

Många av askarna runt kyrkogården har drabbats av askskottssjuka och är döende. Stefan sågade ner en heldöd ask nära östra kanten av järngrindarna. Hembygdsföreningen har diskuterat tillsammans med När-Lau församling om att göra en trädvårdsplan och se vilka träd som behöver ersättas och vilka sorts träd man i så fall skall plantera och var de skall stå. Det visade sig att det finns en trädinventering för Lau kyrkogård, där varje träd är inritat på en karta, mätt och beskriven. På många ställen står träden för tätt, de bildar en häck och man kan inte se in på kyrkan utanför kyrkogården. Ungefär vartannat träd skulle vara lagom, men det hänger mycket på trädens skick. Ev nya träd skulle kunna ersättas av lindar, som inte har några kända sjukdomar, dessutom finns det redan några lindar bland de gamla träden, så det skulle passa bra.

14.

Vår socken tilldrar sig som vanligt stort intresse och många besökare har under det gångna året besökt kyrkan, kulturstigen, Bandeläins Täppu, badstranden och inte minst Kälðu.

15.

Den traditionella Hembygdkvällen i bygdegården hölls detta år 29 juli. Efter välkomsthälsningen berättade Stefan Sundin om sin uppväxt i Lau skola i slutet av 1950-talet, där han far var lärare. Vi fick höra lite om livet i skolan, om hur man lekte och busade och det hela verkade vara en trevlig epok i hans och socknens liv.

Därefter serverades kaffe med dopp och med god tid för trivsamma samtal runt borden, vilket är en viktig del av kvällen. Som avslutning spelade Johnny Olsson och Jonas Söderström durspel till stor förnöjelse. Med detta var en trevlig kväll till ända.

16.

Taket på strandboden vid Masarbods fiskeläge skulle ha tjärstrukits, men det blev inte av, vi får ordna det detta år. Vi får efter eget val ta vara på fiskedon vid Martha Perssons, som finns kvar efter hennes och maken Eriks fiskeliv. Det måste vi ordna till i vår och inkorporera dessa saker med utställningen av föremål från fiskeepoken i bakre halvan av boden, som medlemmar i Tutens hamnförening ordnat. Den främre delen av boden används till vinterförvaring av bojar mm.

17.

Jacob Karlssons, Fäi-Jakås, grav, har skötts under säsongen av Evy Larsson.

18.

Det är tradition att Lau hembygdsförening tänder en vårdkase på originalplatsen på Vardbjärg varje vinter. I år skulle detta evenemang ske den 4 mars, men den fick ställas in på grund av de väldiga mängder med snö som vräkt ner under vintern. Vi kunde helt enkelt inte ta oss dit upp med ved och annat och inte var det lätt att pulsa i snön heller. Det är annars en mycket trivsam kvällsstund och vi hoppas att sockenbor vill komma när det blir kase nästa gång.

19.

Lau hembygdsförenings hemsida på adress: www.lau.se har legat nere under året. Henrik Jansson håller på att bygga om hemsidan till en mera allmän Lauhemsida och med underavdelningar för Hembygdsföreningen, Bygdegårdsföreningen med flera.

Lau hembygdsförening har också ett arkiv, vilket är inrymt i ett litet källarrum i före detta skolan. Här finns en mängd handlingar rörande socknen bevarade, bla inlagda i ett gammalt kassaskåp. Här finns till exempel Skifteskartan med tillhörande böcker. Den som är intresserad kan komma dit och läsa, det finns ett litet bord och två stolar och värmen är alltid på. Nyckel kan lånas av Gittan.

20.

Projektet med Masse Klintbergs bildmaterial har äntligen kommit igång, men själva kopieringen av originalglasplåtarna får vänta, tills frågan om ägoförhållandena till bilderna är löst. Under tiden planerar man på Gotlands Museum (Fornsalen) arbetet med hur hela detta stora material skall göras åtkomligt. Stefan håller på att skriva informationstexter till varje

bild, vilket är mycket intressant. Det är ett fantastiskt bildmaterial på omkring 1500 bilder, som visar hur Lauborna levde förr 100 år sedan. Genomgången av bilderna väcker en massa idéer, till exempel skulle man kunna sätta ihop Masses bilder och nyare bilder gård för gård som visar både byggnader, arbeten och människorna där och göra en fullständig ägolängd för varje fastighet. Det här är en början, vi får se hur det utvecklar sig.

21.

Lau hembygdsförening har i samarbete med Omors krog ordnat med aftmat i bygdegården tre gånger under våren och tre gånger blir det också denna vår. Det är alltid kl 19.00. Vi har bytt lokal och är numera i före detta skolan, som är mindre. Tanken är att lauboar skall kunna träffas, äta kvällsmat och prata en stund under enkla former. Kostnaden är 80 kr per vuxen person. Aftmaten har lockat mellan 16 och 30 personer. Vi hoppas att ännu fler vill komma framöver!

22.

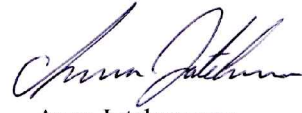

Ekonomi: Årsmötet beslutade att medlemsavgiften skall vara 50 kr för enskild och 100 kr för familj. Lau Hembygdsförening har haft en omsättning på nära 298 400 kr. Föreningen har erhållit 49 254 kr från Länsstyrelsen för kostnader rörande bryggan på Skarpholmen och 218 160 kr från Jordbruksverket för lagning av tunar på Laus backar.

Lau Hembygdsförening har en försäkring som täcker in all dess verksamhet med fullgott skydd. Föreningen kommer att få ny bank, men behåller tills vidare det gamla plusgirokontot 18 88 67-6, dock med det nya kontonumret 34626705 i och med att Sparbanken Gute vid halvårsskiftet går upp i Sparbanken Gotland. Vid girobetalning av medlemsavgiften, var noga med att ange ert namn och det nya kontonumret eller att det gäller Lau hembygdsförening

Till sist framför styrelsen ett varmt tack till föreningens bidragsgivare: Länsstyrelsen och Jordbruksverket.

Vi vill också tacka alla enskilda som genom Lau Hembygdsförening arbetat för vår bygd.

Lau den 21 mars 2010.

			
Stefan Haase Ordf	Birgitta Olsson Sekr	Anna Jutehammar Kassör	Robert Karlsson Vice ordf

Ulla-Britt Lindén
Ledamot

